

45. ders (1.5.89 tarihli ders notu)

Dersin amacı:

1. İsim tamlamalarında hem muzafın hem de muzafun ileyhın sıfatlı kullanılışının öğrenilmesi

<u>الْغُرْفَةُ</u> Muzafun ileyh Tamlayan	<u>رُكْنٌ</u> Muzaf Tamlanan
Ruknu'l-gurfeti	
Odanın köşesi	

Üstteki ifade bir isim tamlamasıdır, iki isimden oluşmuştur.

Aralarında ait olma bağı vardır. (Köşenin odaya ait oluşu).

Eğer her iki isim de birer sıfat alırsa (Küçük odanın sağ köşesi) gibi; bu durumda Arapça cümlede (مِنْ) harfi kullanılır.

Aşağıda bu durumun örnekleri vardır:

النَّافِذَةُ الْيُمْنَى مِنْ الْغُرْفَةِ الْكَبِيرَةِ
En-nâfizetu'l-yumnâ mine'l-gurfeti'l-kebîrati.
Büyük odanın sağ penceresi.

الرُّكْنُ الْأَيْسَرُ مِنَ الْغُرْفَةِ الصَّغِيرَةِ

Er-ruknu'l-eyseru mine'l-gurfeti's-sagîrati.

Küçük odanın sol köşesi.

Kelimeler:

Oda	El-gurfe	الْغُرْفَةُ
Köşe	Er-rukn	الرُّكْنُ
Sol (eril kelimelerle kullanılır)	El-eyser	الْأَيْسَرُ
Sol (dişil kelimelerle kullanılır)	El-yusrâ	الْيُسْرَى
Sağ (eril kelimelerle kullanılır)	El-eymen	الْأَيْمَنُ
Sağ (dişil kelimelerle kullanılır)	El-yumnâ	الْيُمْنَى
Küçük (eril kelimelerle kullanılır)	Es-sagîr	الصَّغِيرُ
Küçük (dişil kelimelerle kullanılır)	Es-sagîra	الصَّغِيرَةُ
Büyük (eril kelimelerle kullanılır)	El-kebîr	الْكَبِيرُ
Büyük (dişil kelimelerle kullanılır)	El-kebîra	الْكَبِيرَةُ

Cep	Ceyb	جَيْبٌ
Cepler	Cuyûb	جُيُوبٌ
Sigara	Sigara	سِجَارَةٌ
Sigaralar	Segâir	سَجَائِرُ
Sigara kutusu	Ulbetu segâir	عُلْبَةُ سَجَائِرِ
Kutu, paket	Ulbe	عُلْبَةٌ
Kutular, paketler	Uleb	عُلَبٌ
En alt, en aşağı (eril kelimelerle kullanılır)	Esfel	أَسْفَلُ
En alt, en aşağı (dişil kelimelerle kullanılır)	Suflâ	سُفْلَى
En yüksek, en üst (eril kelimelerle kullanılır)	Ağlâ	أَعْلَى
En yüksek, en üst (dişil kelimelerle kullanılır)	Ulyâ	عُلْيَاءُ
Bir yerde kaldı, ikamet etti	Mekese	مَكَتَ
Bir yerde kalıyor, ikamet ediyor	Yemkusu	يَمَكُتُ
Bir yerde kalmak, ikamet etmek	Meks(en)	مَكُنَّا
Ön (sıfat olarak kullanılır)	Emâmiyy	أَمَامِيٌّ
Arka (sıfat olarak kullanılır)	Halfiyy	خَلْفِيٌّ
Manto, palto	Miğtaf	مِعْطَفٌ
Mantolar, paltolar	Ma'âtif	مَعَاظِفُ

Yaşlı	Musinn(un)	مُسِنَّ
Çekmece	Durc	دُرْج
Çekmeceler	Edrâc	أَدْرَاج
Dolap	Hizâne	خِزَانَةٌ
Dolaplar	Hazâin	خَزَائِنُ
İç (sıfat olarak kullanılır)	Ed-dâhiliyy	الدَّاهِلِيّ

الْجَيْبُ الدَّاهِلِيُّ مِنْ سَتْرَتِي الصَّفْرَاءِ
El-ceybu'd-dâhiliyyu min setreti's-safrâ'i
Sarı ceketimin iç cebi

فِي الْجَيْبِ الدَّاهِلِيِّ الْأَيْسَرِ مِنْ سَتْرَتِي الصَّفْرَاءِ عُلبَةٌ سَجَائِرَ
Fi'l-ceybi'd-dâhiliyyi'l-eyseri min setreti's-safrâi ulbetu segâir.
Sarı ceketimin sol iç cebinde bir paket sigara var.

مَقْعَدُ السَّيَّارَةِ
Mak'adu's-seyyâratı
Arabanın koltuğu

الْمَقْعَدُ الْأَمَامِيُّ مِنَ السَّيَّارَةِ الْخَضْرَاءِ

El-mak'adu'l-emâmiyyu mine's-seyyâratî'l-hadrâi.

Yeşil arabanın ön koltuğu

عَلَى الْمَقْعَدِ الْأَمَامِيِّ مِنَ السَّيَّارَةِ الْخَضْرَاءِ مِعْطَفٌ بُنِّي. لِمَنْ هُوَ ؟

Ale'l-mak'adi'l-emâmiyyi mine's-seyyâratî'l-hadrâi miğtafun
bunniyyun, limen huve?

Yeşil arabanın ön koltuğunda kahverengi bir palto var, kimin o palto?

İki sıfat- iki mavsuf ve (مِنْ)min harfiyle yapılan bu kullanımın benzerleri şu şekildedir:

الْيَوْمُ الثَّانِي مِنَ ذِي الْحِجَّةِ

El-yevmu's-sânî min Zilhicce

Zilhicce ayının 2. günü

نَتَائِجُ مُبَارَايَاتِ الْيَوْمِ الثَّانِي مِنَ الْأُسْبُوعِ السَّادِسِ

Netâicu mubârayâtî'l-yevmi's-sânî mine'l-usbûi's-sâdisi

Altıncı haftanın 2. gününün karşılaşma (maç) sonuçları

المَوْسِمُ الثَّانِي مِنْ بَرْنَامَجِ x بِحَلَقَتِهِ السَّابِعَةِ

El-mevsimu's-sânî min bernâmecî x bi halkatîhi's-sâbiati

X programının 2. sezonunun 7. bölümünde

أُصِيبَ بِالشَّلَلِ فِي الْجَانِبِ الْأَيْسَرِ مِنْ جَسَدِهِ

Usîbe bi'ş-şeleli fî'l-cânibi'l-eyseri min cesedihî

(O erkeğin) vücudunun sol tarafına felç indi.

Bu çeşit kullanım, eşyalar ve cansız varlıklarda böyle kullanılır. İnsanlar için (min) harfiyle değil (lam) harfiyle kullanılır. Günümüzde eşyalarda da min yerine lam kullanılıyor.

الْحَفِيدُ الصَّغِيرُ لِلْمَرْأَةِ الْمُسِنَّةِ

El-hafîdu's-sagîru li'l-mer'ati'l-musinneti

Yaşlı kadının küçük erkek torunu

الدُّرْجُ الْأَسْفَلُ لِلْخِزَانَةِ

Ed-durcu'l-esfelu li'l-hizâneti

Dolabın alt çekmecesî

الدُّرْجُ الْأَسْفَلُ مِنَ الْخِزَانَةِ الصَّغِيرَةِ

Ed-durcu'l-esfelu **mine**'l-hizâneti's-sagîrati

Küçük dolabın alt çekmecesı

الدُّرْجُ الْأَسْفَلُ لِلْخِزَانَةِ الصَّغِيرَةِ

Ed-durcu'l-esfelu **li**'l-hizâneti's-sagîrati

Küçük dolabın alt çekmecesı

الْجَانِبُ الْأَيْسَرُ مِنَ السَّبُّورَةِ الذَّكِيَّةِ

El-cânibu'l-eyseru **mine**'s-sebbûrati'z-zekiyyeti

Akıllı tahtanın sol tarafı

الْجَانِبُ الْأَيْسَرُ لِلْسَّبُّورَةِ الذَّكِيَّةِ

El-cânibu'l-eyseru **li**'s-sebbûrati'z-zekiyyeti

Akıllı tahtanın sol tarafı

Kaynak:

İstanbul Üniversitesi emekli okutmanı Mustafa Seçkin'in derslerinde tuttuğum notlardan derlemedir. Mustafa Seçkin hakkında bilgi için tıklayınız:

http://www.istanbul.edu.tr/edebiyat/bolum_sayfasi/dogudilleri/emektar_hocalar.htm

<http://www.istanbuldakianadolu.com/istanbul/fethi-gemuhluoglunu-mustafa-seckinle-tanimak/>

Hazırlayan: Enise Sema Gonca

Aralık - 2011

araphocam@yahoo.com

Hazırladığım tüm dosyalara ulaşmak için tıklayın:

<http://www.materyal.org.tr/arapca/dosyalar.php?uk=380000>